

Інтерактивні методи виховної роботи в ЗДО: вплив на розвиток соціальних навичок дітей

Ваколя Зоряна Михайлівна¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.11.2024	Освіта/Педагогіка	373.2:159.922.7:37.035:371.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14499819>

Анотація. Авторами статті висвітлено вплив інтерактивних методів виховної роботи в закладах дошкільної освіти (ЗДО) на розвиток соціальних навичок дітей дошкільного віку. Визначено, що період дошкільного дитинства являє собою фундаментальний етап формування базових особистісних якостей, в результаті якого дитина засвоює культурні цінності, інтегрує знання про соціальний простір, а також несвідомо формує бачення свого місця у світі. З'ясовано, що період дошкільного дитинства є критичним етапом розвитку соціалізації дітей та постає в якості міцного підґрунтя для розвитку соціалізації, що робить необхідність формування та розвитку соціальних навичок дітей одним з пріоритетних завдань педагогів ЗДО. Так, під впливом євроінтеграційних процесів та переходу педагогіки від принципів «дорослоцентризму» до парадигми «дитиноцентризму», що супроводжується гуманістичними принципами з метою створення оптимального, екологічного середовища для формування базових соціальних навичок дошкільників все більш активного застосування зазнають інтерактивні методи виховної роботи. Дослідники, серед яких можна назвати О. Лазоренко, підкреслюють позитивний та ефективний вплив застосування інтерактивних методів виховної роботи, як основоположних засобів формування співпраці, командної роботи та критичного мислення дітей. Також визначено, що для ефективного розвитку соціальних навичок дітей педагогічний вплив доцільно здійснювати комплексно, враховуючи не лише вплив закладів дошкільної освіти, а також вплив, який діти отримують з боку сім'ї, що безбар'єрно та комфортно може бути здійснено завдяки демократичному використанню інтерактивних форм і методів виховної роботи.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо в дослідженні застосування інтегративних методів виховної роботи в ЗДО разом з застосуванням інтерактивних комп'ютерних технологій.

Ключові слова: інтерактивні методи виховання, діти дошкільного віку, соціальні навички, соціальна компетентність, заклади дошкільної освіти.

Interactive methods of educational work in preschool institutions: impact on the development of children's social skills

Annotation. The authors of the article explore the impact of interactive methods in educational activities within preschool education institutions (PEIs) on the development of social skills in preschool children. It has been determined that the preschool period is a

¹ кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» суспільних наук, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1985-8053>

факультет

fundamental stage in forming basic personal qualities, during which a child internalizes cultural values, integrates knowledge about the social space, and unconsciously shapes their perception of their place in the world. It has also been established that the preschool period is a critical phase of socialization, serving as a solid foundation for further development in this area. This makes the formation and enhancement of children's social skills one of the primary objectives for PEI educators. Under the influence of European integration processes and the shift in pedagogy from the principles of "adult-centrism" to the paradigm of "child-centrism," accompanied by humanistic principles, there is an increasing adoption of interactive educational methods aimed at creating an optimal and sustainable environment for developing preschoolers' basic social skills. Researchers, including O. Lazorenko, emphasize the positive and effective impact of interactive educational methods as fundamental tools for fostering collaboration, teamwork, and critical thinking in children. Additionally, it has been determined that for effective development of children's social skills, educational influence should be applied comprehensively, taking into account not only the role of PEIs but also the influence of the family. This dual impact can be seamlessly and comfortably achieved through the ecological use of interactive forms and methods of educational work.

The prospects for future research lie in studying the integration of interactive educational methods in PEIs in conjunction with the application of interactive computer technologies.

Keywords: interactive methods of education, children of preschool age, social skills, social competence, preschool education institutions.

Вступ

Період дошкільного дитинства представляє собою фундаментальний етап формування базових особистісних якостей, в результаті якого дитина засвоює культурні цінності, інтегрує знання про соціальний простір, а також несвідомо формує бачення свого місця у світі. Так, дослідники визначають, що дитинство є не лише етапом репродукування соціального досвіду, але й періодом розвитку творчої фази розвитку, що характеризується унікальною культурною цінністю та сприяє формуванню активної та діяльної особистості [10, с. 11]. В цей період свого розвитку для дітей дошкільного віку характерний активний процес накопичення знань щодо навколишньої дійсності, соціальних норм, ролей та культурних цінностей через інтеграцію з навколишнім середовищем та соціумом, загалом. Адже на думку науковців, дошкільний вік вважається критичним етапом розвитку соціалізації дітей, що характеризується притаманною їм значною чутливістю до впливу оточення та виражається у проявах емоційності, навіюваності, а також здатності до наслідування. Такі притаманні дошкільникам якості сприяють їхньому активному реагуванню на навколишнє середовище та взаємодії з ним, як основи для соціалізації [5, с. 126].

Треба зазначити, що соціалізація дітей дошкільного віку є складним і багатограним процесом, в результаті якого діти розвивають та накопичують свій соціальний досвід за допомогою інтеграції в соціальне середовище через засвоєння й відтворення суспільних цінностей і норм. Даний процес залежить від різних природних та інструментальних цілеспрямованих умов впливу на особистість дітей. Однак, необхідно зазначити, що важливим складником такого процесу постає розвиток соціальних компетентностей дітей, що першою чергою відображає готовність дітей до здійснення соціальної взаємодії, здатності отримувати й застосовувати соціальну інформацію, а також бажання до пізнання світу. Таким чином, засвоєння соціальних стратегій у період дошкільного дитинства постають основою для формування майбутнього розвитку особистості. Вони ж в подальшому, більш зрілому віці, визначатимуть наявність готовності дитини до інтеграції у соціум, характеризуватимуть її здатність до прийняття рішень, а також впливають на

можливість прийняття відповідальності за власні дії та ефективну взаємодію з оточенням.

Отже, як ми можемо розуміти, розвиток соціальних навичок представляє собою одне з пріоритетних завдань педагогів ЗДО, що спрямоване на створення оптимального, екологічного середовища для формування базових соціальних навичок дошкільників [2, с. 114]. Це призводить до необхідності пошуку і використання ефективних, демократичних інструментів розвитку соціальних навичок дітей, саме якими постають інтерактивні методи виховної роботи. Як відомо, на сьогоднішній день запровадження інтерактивних методів виховної роботи в закладах дошкільної освіти (ЗДО) забезпечують активну взаємодію, розвиток комунікативних навичок та підвищення рівня самосвідомості дітей з раннього віку [2, с. 114; 6, с. 198].

Аналіз літератури показує, що дослідження застосування інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО є достатньо обширними. Так, дослідниця В. Галущенко вивчає вплив інтерактивних методів виховання на мовленнєвий розвиток дітей із наявними порушеннями мовлення. Вона підкреслює ефективність використання рольових ігор, а також групових завдань для розвитку комунікації й соціальної взаємодії [1, с. 83-88]. Такі дослідники як, І. Дмитрашук та Н. Гудима в якості інтерактивної діяльності висвітлюють «ранкову зустріч» в якості досить дієвого інструменту створення емоційної атмосфери довіри та співпраці для дітей, що позитивно впливає на розвиток емпатії та комунікативних навичок дошкільників [2, с. 113–118].

Тим часом Л. Єрьоміна та В. Чудакова акцентують нашу увагу на значущості ролі сім'ї як першого та базового інституту соціалізації дітей, наголошуючи тим самим на важливості будівні взаємодії ЗДО та родини для створення дійсно гармонійного середовища розвитку дітей дошкільного віку [3, 184–188]. Дослідниця Г. О. Корінна визначає роль дошкільного віку у формуванні соціальної поведінки вирішальною, виділяючи при цьому використання сюжетно-рольових ігор для розвитку альтруїзму, співчуття та співпраці [5, с. 125–128]. О. Лазоренко підкреслює застосування інтерактивних методів виховної роботи, як основоположні засоби формування співпраці, командної роботи та критичного мислення [6, с. 193–199]. Т. М. Лесіна також досліджує та характеризує розвиток соціальних навичок через особливості розвитку спільної діяльності, що розвиває вміння дошкільників співпрацювати, домовлятися, а також приймати рішення. Н. М. Миськова вказує у своєму дослідженні на значущість застосування інтерактивних вправ для активізації когнітивних процесів, формування пізнавальної діяльності, а також для формування толерантності серед дітей [7, с. 45-50; 8, с. 162–165]. Дослідження С. Васильєвої та співавторів характеризують застосування інтерактивних методів для розвитку соціалізації старших дошкільників, спрямованих на розвиток самостійності й відповідальності, а Д. П. Огієнко характеризує та висвітлює приклади використання інтерактивних технологій в рамках початкової школи, що сприяє забезпеченню інтеграції теоретичних знань разом з формуванням практичних навичок [9, с. 60–64; 10, с. 125]. В роботі І. В. Толкунової та колег досліджено особливості впливу здоров'язбережувальних технологій на характер психологічного комфорту дітей у ЗДО, а також підкреслено їхню роль у формуванні та розвитку соціалізації [11, с. 7-15]. Дослідження Н. І. Черепані та Н. М. Русина направлені на розкриття форм взаємодії педагогів із батьками, що сприяє розвитку співпраці та гармонізації впливів родини й освітнього закладу на здорове формування дітей, а Т. Уляшкевич визначає проектну діяльність та колективні обговорення як форму інтерактивних методів виховної роботи, що формує соціальні компетентності серед дітей [12, с. 362; 13, с. 169–172].

Отже, на основі проаналізованих джерел можемо зробити висновок, що інтерактивні методи довели свою ефективність у питаннях розвитку та стимулювання мовленнєвої активності, соціальних навичок, критичного мислення, а також соціальної відповідальності, забезпечуючи тим самим гармонійний розвиток дітей дошкільного

віку. Однак, на наш погляд, залишається не до кінця обґрунтоване питання розвитку соціальних навичок дітей шляхом впливу інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО, а тому саме розкриття цього питання увійде в поле нашого дослідження.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні застосування інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО для розвитку соціальних навичок дітей.

Завдання даної статті полягає в наступному:

1. Проаналізувати особливості інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО;
2. Визначити особливості розвитку соціальних навичок дітей;
3. Описати характер впливу застосування інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО для розвитку соціальних навичок дітей.

Результати

Процеси євроінтеграції в умовах сучасних викликів сприяють трансформаціям виховної роботи в закладах дошкільної освіти (ЗДО). Тож, освітня парадигма все більше переходить від концепцій «дорослоцентризму» до «дитиноцентризму», що корінним чином змінює позицію дитини в процесі виховання. Так, дитина починає розглядатися педагогами не лише як об'єкт виховного впливу, а як активний учасник власного розвитку. Це в свою чергу, відкриває нові можливості до виховного процесу, орієнтуючи сучасну соціально-педагогічну діяльність у бік освоєння інноваційних підходів, що засновані на парадигмі принципів саморозвитку та підтримки дітей в процесі їх розвитку та виховання [10, с. 10–11].

Потрібно зазначити, що використання інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО являє сьогодні остаточно необхідну потребу та очевидний вибір, який детермінований потребою оптимізації та підвищення ефективності умов розвитку соціальних навичок дітей, тому що:

- зростає потреба в модернізації виховної роботи, як результат процесів соціальної трансформації суспільства;
- зростає значення гуманістичної парадигми в психології та вихованні, що детермінує приділення більшої уваги питанням диференціації, а також індивідуалізації виховної роботи;
- зазнають значних змін критерії оцінювання якості виховної роботи, в результаті чого акцентування уваги приділяється не лише питанням здобування знань, а також необхідності формування життєвих компетенцій, вмінням застосовувати набуті знання у в процесі життя, а також оновлювати та збагачувати їх для подальшої соціалізації, адаптації та розвитку дитини у суспільстві [1, с. 87].

Інтерактивні методи виховної роботи вже не можна повною мірою назвати інноваційними у зв'язку з їх відомістю серед педагогічного складу ЗДО, однак потрібно сказати, що застосування інтерактивних методів все ще доволі часто викликають складнощі серед вихователів. Адже їх застосування вимагає нового підходу до ролі самого вихователя, що означає необхідність орієнтуватися на потреби дітей під час організації своєї роботи, адже тільки діяльність, яка приносить їм радість, може бути продуктивною. Тобто, для вихователя під час організації освітнього процесу стає важливим в обов'язковому порядку враховувати індивідуальні відмінності розвитку дітей, віддаючи свій пріоритет організації групових форм роботи, що продукує розвиток навичок співпраці, самостійності та творчості серед дітей. Важливим фактором стає створення і розвиток освітнього середовища, що стимулюватиме дітей до активної комунікації та взаємодії. Застосування інтерактивних методів, таких як рольові ігри, групова робота, творчі завдання, дозволяє дітям розвивати емпатію, відповідальність і толерантність. Педагог в такому процесі відіграє роль організатора, який підтримує дитячу активність, сприяє встановленню довірливих стосунків і створює умови для самореалізації кожної дитини [10, с. 42-45]. Отже, інтерактивні методи виховної роботи

направлені на створенні діалогу між дітьми та вихователем, розвиваючи тим самим комунікацію та соціальні навички, ґрунтуючись на основі особистісно-орієнтованої педагогіки [1, с. 83].

Таким чином, інтерактивні методи виховної роботи являють собою специфічну форму організації освітньо-виховного процесу, що першочергово орієнтується на створення комфортного та екологічного середовища взаємодії в групах дітей, а також між дітьми та вихователями. Роль вихователя в такому разі зазнає значних змін, адже тепер особистість вихователя виступає не лише з позиції організатора виховного процесу, а все ж таки вихователь виражає та позиціонує себе як наставник, що підтримує дитячу активність і творчість, допомагає встановити довірливі стосунки та створює умови для самореалізації кожної дитини [8, с. 164-165].

Дослідники зазначають, що використання таких інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО, як рольові ігри, творчі завдання та групова робота допомагають дітям розвивати емпатію, соціальні навички, відповідальність, толерантність, вміння ефективно взаємодіяти з однолітками, таким чином стимулюючи розвиток мисленнєвих процесів, комунікації, а також навичку екологічно співпрацювати разом на всіх етапах освітньої діяльності. До того ж треба зазначити, що інтерактивні методи виховання в процесі створення атмосфери співпраці та міжособистісної взаємодії також ефективно сприяють формуванню творчої особистості. А це, своєю чергою, постає умовою для формування навичок адаптуватися в нових обставин та до нових викликів, приймаючи та обґрунтовуючи рішення, шукаючи шляхи для вирішення проблемних ситуацій. Тож, можемо зробити висновок, що інтерактивні методи виховної роботи формують у дітей здатність мислити критично, аналізувати інформацію та організовувати свою діяльність, що є важливими аспектами сучасного виховного процесу [1, с. 18; 6, с. 198].

Отже, згідно першого завдання, визначаємо, що в результаті застосування інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО, відбувається формування толерантних, психологічно безпечних умов взаємодії в групі, де кожна дитина отримує можливість відчувати свої успіхи під час виконання різноманітних інтелектуальних завдань. Такий підхід допомагає дітям досягати високої продуктивності в діяльності, не втрачаючи зацікавленість та мотивацію. Тобто, ми можемо зробити висновок, що інтерактивні методи виховної роботи позитивно сприяють розвитку ефективності освітнього процесу, у якому діти можуть проявляти себе працюючи в парах або маленьких групах, отримуючи нові знання в процесі активної соціалізації, розвиваючи когнітивні, творчі та комунікативні здібності, що також підвищує ефективність засвоєння знань в атмосфері конструктивної співпраці [1, с. 83; 10, с. 42-45].

Визначаючи особливості розвитку соціальних навичок дітей дошкільного віку, як зазначено у другому завданні даної роботи, вважаємо доцільним підкреслити, що соціалізація являє собою безперервний процес інтеграції особистості в суспільство і передбачає не лише адаптацію до умов соціального середовища, але також означає можливість приймати активну участь у в процесі соціальних змін. Так, згідно культурологічного підходу, процес соціалізації дітей дошкільного віку є орієнтованим на розвиток продукування самостійної творчості, а також активності з боку дитини. В такому разі актуальним стає питання необхідності створення освітньо-розвиваючого середовища, яке направлене на стимулювання взаємодії, підтримки гуманістичних стосунків між дітьми та дорослими в процесі соціалізації, а також сприяє формуванню цінностей і культурних норм. Отже, можемо визначити соціалізацію дітей дошкільного віку, як комплексний процес, що направлений на формування вміння дітей діяти та проявляти себе в соціумі, розвивати здатність адаптуватися до умов навколишнього середовища, приймати участь у суспільній діяльності, розвивати свої особистісні якості

через контактування та взаємодію з ровесниками, а також взаємодіяти з дорослими та розвиватися через взаємодію з ними [8, с. 5].

Також, цікаво розглянути процес соціалізації дітей, як фактор розвитку соціальних навичок, в процесі якої відбувається інтеграція дітей у соціальному середовищі шляхом засвоєння й відтворення сприйнятої ними культури суспільства в якому вони живуть. Що, своєю чергою, представляє собою результат взаємодії людини зі стихійними чи спеціально створеними умовами життя впродовж різних етапів її онтогенезу. Можна сказати, що сформовані соціальні навички дітей дошкільного віку демонструють притаманну їм готовність до розвитку соціальної взаємодії. Це є свідченням того, що дитина вже може отримувати, а також використовувати соціальну інформацію, використовуючи своє прагнення щодо пізнання навколишнього світу. Отже, сформовані соціальні навички, що були набуті дітьми в ЗДО, представляє собою необхідну основу для наступного особистісного розвитку. Однак, потрібно зазначити, що надання цілеспрямованої допомоги у формуванні таких навичок постають необхідною умовою формування соціальних компетенцій дітей в більш дорослому віці [2, с. 114].

Прикладом формування соціальних навичок постає така освітньо-виховна діяльність в закладах дошкільної освіти, як «ранкову зустріч», що являє собою ефективну інтерактивну форму організації діяльності дітей на початку дня. До цієї зустрічі можуть приєднувати батьки, за бажанням, адже «ранкову зустріч» спрямована на налаштування позитивного емоційного фону в дитячому колективі, зменшенню тривожності, та переключенню уваги дітей на взаємодію в закладі дошкільної освіти між дітьми, налаштовуючи їх тим самим на співпрацю та розвиваючи комунікативні навички, вміння слухати та спілкуватися разом. В таких маленьких заходах, що тривають не більше ніж 15-25 хвилин, діти вчаться виражати свої емоції, справлятися зі своїми емоційними станами з допомогою вихователів, а також виражати емпатію та вчитися бути толерантними до інших. Результати досліджень І. Дмитрашук та Н. Гудима, щодо використання та практикування «ранкових зустрічей» довели, що серед учасників таких зустрічей поліпшилися мотивація до участі в виховному процесі, збільшилася довіра до педагога, а також збільшився рівень самоповаги дітей, соціальні навички стали більш розвинутими, а також зросло позитивне ставлення до навчального процесу. І. Дмитрашук та Н. Гудима визначили, що діти, що приймали участь в таких зустрічах почали проявляти більше турботи щодо інших дітей, почали ефективніше розв'язувати конфлікти, а також краще зрозуміли демократичні цінності. Отже, дослідниками було зроблено висновок, що щоденні ранкові вправи посприяли формуванню здорового психологічного мікроклімату в дитячому колективі, стали для них можливістю, завдяки якій діти змогли більше зблизитися один з одним та згуртуватися, що призвело до зменшення критики, агресії, тривожності, а також формування взаємної поваги. Звісно такий результат став можливим завдяки відсутності критики з боку вихователів, вмінню вихователів транслювати повагу, підтримку, а також доброзичливість до дітей. Підтримувати справедливість всередині дитячого колективу під час проведення зустрічей та чітко визначених цілей щодо створення програми для «ранкових зустрічей», що позитивно вплинуло на соціалізацію та розвиток соціальних навичок під час використання даного інтерактивного методу в виховній роботі ЗДО [2, с. 114–115; 6, с. 193–199].

Ще одним важливим фактором успішної соціалізації дітей, як зазначає В. Вербець, постає сім'я, як уособлення основного з найстаріших соціальних інститутів. Звісно, що протягом довгого часу в історичній перспективі розвитку людства, саме сім'я займала місце ключового соціального інституту, який виконував значущу роль регулювання соціальних відносин у суспільстві. На сьогоднішній день, інститут сім'ї також має значущу роль, тож зміни, що відбуваються у сім'ї, мають суттєвий вплив на дітей, їх розвиток у суспільстві, формування соціальних компетенцій, цінностей, а також

характер соціалізації. Детермінуючи таким чином формування ціннісного ставлення дітей до навколишнього світу та до самих себе [3, с. 185–186; 12, с. 362].

Так, дослідник О. Захаров характеризує наявність зв'язку між характером ставлення батьків до дітей та індивідуальними особливостями, що формуються в процесі взаємодії з батьками. Так, наприклад, залежна поведінка дитини, що характеризується відсутністю самостійності, навіюваністю та комфортністю при демонстрації достатнього рівня соціальної адаптованості розвивається в тому випадку, коли батьки застосовують стратегії прийняття та обмеженості. Наявність гальмівних рис в характері дитини розвиваються у разі застосування з боку батьків стратегій прийняття та обмеження. Тож, в цьому разі дитині будуть характерні такі риси, як боязкість, а також сором'язливість. Однак, здатність до соціальної адаптації в такому разі також буде збережена. Стратегія виховання, що полягає в прийнятті та вседозволеності або у відсутності прийняття та обмеженим дозволяючим ставленням з боку батьків до дітей призводить до формування збуджуваності. В той час коли стратегія неприйняття з обмеженням або вседозволеністю з боку батьків до дітей характеризується високим рівнем суперечливості, агресивною поведінкою, конфліктністю у дитячо-батьківських стосунках, що в свою чергу постає результатом вагомих порушень адаптації та заважає соціалізації дитини [3, с. 185–186].

Звісно, неможливо відкинути той факт, що процес розвитку соціалізації триває з перших років життя людини, а в якості його підґрунтя постають не лише соціальні зв'язки та ряд набутих соціальних звичок, але разом з тим важливе місце в цьому процесі посідають також вроджені особливості, що притаманні людині та особливості дозрівання нервової системи, особливості типу нервової діяльності. Та все ж таки, неможливо недооцінити значущий і сильний вплив соціального досвіду, який засвоює і переживає дитина в процесі свого особистісного становлення та дозрівання. Адже саме соціальний вплив накладається на індивідуально-типологічні, морфологічні особливості організму індивіду, дуально впливаючи на розвиток дитини, особливостей формування її особистості, адаптації, соціалізації [5, с. 125-126; 9, с. 195].

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що для ефективного і здорового формування та розвитку соціалізації дітей необхідно також враховувати вплив батьків та проводити освітні заходи для інформування та просвітлення батьків щодо особливостей розвитку процесів соціалізації, а також створення умов для формування соціальних навичок дітей у взаємодії з батьками, розвиваючи таким чином комплексний підхід до взаємодії з дітьми та створюючи достатні умови для майбутньої самореалізації [3, с. 184–188].

Визначаючи та характеризуючи вплив застосування інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО для розвитку соціальних навичок дітей згідно третього завдання, маємо звернутися до класифікації інтерактивних технік у роботі з дітьми згідно з їх цільовою спрямованістю, яка була створена і запропонована дослідницею Н. Гончар. Отже, Н. Гончар виділяє:

- дидактичні ігри, що направлені на розвиток когнітивної діяльності та пізнання;
- виховні ігри, що направлені на формування моральних, а також естетичних цінностей;
- розвиваючі ігри, що направлені на стимулювання творчості та мотивації;
- соціалізуючі ігри, що направлені на розвиток комунікативних навичок [8, с. 163].

Потрібно зазначити, що вплив інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО передбачає володіння та застосування таких різноманітних прийомів, як, наприклад, застосування коротких процедур організації взаємодії, звернення до різних способів організації діяльності дітей, а також використання складних технологій, що поєднують кілька методів та форм навчання. Так, дослідниця О. Пометун систематизувала зазначені вище структурні елементи інтерактивного заняття, визначивши їх таким чином:

- створення позитивної атмосфери;
- генерування мотивації;
- засвоєння нових знань;
- узагальнення та рефлексія [8, с. 163].

Отже, застосування інтерактивних методів виховної роботи в ЗДО направлених на розвиток соціальних навичок взаємодії дітей, як зазначають І. Валькової та І. Яремчук, має ряд таких переваг, як:

- активізація пізнавальної активності дітей різного віку;
- створення єдиного інформаційного середовища;
- залучення батьків до освітнього процесу;
- підвищення педагогічної культури членів родин вихованців,
- підвищення професійної майстерності педагогів
- ефективної освітньої взаємодії з дітьми [4, с. 39].

Тож, виховна робота, що заснована на інтерактивних методах виховання повинна бути організована у форматі роботи в парах, мікрогрупах, що включають в себе 5-6 дітей та відбувається разом з включенням вихователя. В якості оцінюючих висловлювань потрібно уникати таких термінів як «правильно» або «неправильно», замінюючи їх словами такими, як «чудово», «цікаво», «добре», «незвичайно» та «оригінально», що позитивно впливає на розвиток мотивації дітей та сприяє активному та психологічно безпечному висловлюванню їх думок [1, с. 87].

Для прикладу приведемо одну з інтерактивних вправ, описаних в методичних матеріалах програми «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку», що має назву «Каруселька» та дозволяє відпрацьовувати ряд певних умінь дітей через їх багаторазове повторення. Алгоритм проведення цієї вправи включає в себе необхідність обов'язкового об'єднання в пари, заздалегідь проговорену домовленість між дітьми та вихователем про ролі та подальше виконання завдань вправи, що супроводжується подальшою зміною учасників. Як ви розумієте, підхід що використовується в цій грі сприяє активізації мовленнєвої діяльності дітей, розвитку комунікативних умінь, а також загальному створенню позитивної атмосфери у групі [8, с. 164-165]. Адже, як відомо, взаємодія між педагогами та батьками базується на взаємопорозумінні, необхідній кількості часу, а також зусиль й терпіння для того, щоб побудувати міцний контакт, який буде сприяти співпраці на основі додержання принципів партнерства. Можемо також зазначити, що використання творчого підходу до будування контакту з дітьми та їх батьками потребує застосування й творчого підходу для того, щоб спілкування і партнерство направлене на освітньо-виховний процес дітей створювалося на основі відкритого та щирого діалогу, покращуючи педагогічну обізнаність батьків з одного боку, а з іншого – створюючи можливість для різнобічного розвитку дітей. Адже інтерактивні методи виховної роботи завжди направлені на обмін досвідом, формування умінь та навичок згідно з віковими нормами соціалізації, продукування спільних з батьками (або в деяких випадках разом з дітьми) рішень, підтримання групової взаємодії, що сприяє процесу згуртованості дитячого колективу. Отже, таким чином може бути досягнене завдання щодо покращення психологічного клімату в ЗДО, а також створено умови для ненасильницького, конструктивного спілкування [13, с. 172]. Використання такої можливості постає особливо гостро в період війни в Україні, адже під впливом дистресу та соціально-економічної, а також психологічної кризи суспільство переживає зростаючу нестабільність, що має тенденцію послаблювати виховну функцію в сім'ях, з наступною втратою авторитету в очах дітей. В такому разі саме прийняття участі у групових інтерактивних заходах може стати тією самою підтримкою для батьків дітей дошкільного віку, яка допоможе їм грамотно закласти основи майбутньої особистості [13, с. 172].

Висновки

Інтерактивні методи виховної роботи в закладах дошкільної освіти (ЗДО) відіграють ключову роль у формуванні соціальних навичок дітей, сприяючи активному розвитку особистості та ефективно розвиваючи навички соціальних компетенцій. Отже, інтерактивні методи виховної роботи перетворюють освітній процес в динамічну і різноманітну діяльність, що орієнтована на індивідуальні потреби дітей дошкільного віку. Особливо доцільно інтерактивні методи виховання розкривають себе з огляду на те, що період дошкільного дитинства характеризується значним накопиченням знань, динамічним набуттям соціального досвіду через діяльність, а також формуванням особистих цінностей та емпатичного переживання й аналізу поведінки оточуючих.

Таким чином, інтерактивні методи виховної роботи, що застосовуються або можуть бути застосовані в ЗДО постають не лише запорукою підвищення ефективності навчально-розвиваючого процесу успішної інтеграції дітей у суспільство, а також являють собою такий собі предиктор для розвитку когнітивних процесів, комунікативних та творчих здібностей, розширення ерудиції і області загальних знань, а також вміння співпрацювати в групі з дітьми та дорослими.

Також потрібно зазначити, що для ефективного розвитку соціальних навичок дітей педагогічний вплив потрібно здійснювати комплексно, враховуючи не лише вплив ЗДО, а також вплив, який отримують діти з боку сім'ї. Це означає, що обов'язковим організаційно-освітнім аспектом щодо розвитку соціальних навичок дітей, а також процесу їх соціалізації постає формування міцної взаємодії з колективом батьків та залучення їх до виховного процесу. Що також, досить ефективно, цікаво і комфортно зробити завдяки використанню інтерактивних форм і методів виховної роботи.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо в дослідженні застосування інтегративних методів виховної роботи в ЗДО разом з застосуванням інтерактивних комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел

1. Галущенко В. Застосування інтерактивних технологій у корекційно-виховній роботі з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовлення // Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2017. – №3 (58). – С. 83–88. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/16013/1/Halushchenko%20V.%20I.2017.pdf>
2. Дмитрашук І., Гудима Н. Ранкова зустріч як засіб розвитку соціальних навичок молодших школярів // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – 2023. – Вип. XIX. – С. 113–118. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. URL: https://pedahohika.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/zbirnykstud_prats_23_nemoi.pdf
3. Єр'оміна Л., Чудакова В. Сім'я як інститут соціокультурного розвитку дитини // Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: збірник наукових статей / Бердянський державний педагогічний університет; укладач Петровська К. В. – Бердянськ, 2019. – С. 184–188. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/09/Zbirnyk-naukovykh-statey-do-druku-1.pdf>
4. Коваленко О. В., Кудак В. В. Інтерактивні технології як засоби освітнього процесу закладу дошкільної освіти // Молодий вчений. – 2023. – №7 (119). – С. 37–41. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5898/5769>

5. Корінна Г. О. Формування соціальної поведінки дітей на етапі дошкільного дитинства: теоретичний аспект питання // Випуск 15. Т. 1. – 2019. – С. 125–128. URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2019/15/part_1/28.pdf
6. Лазоренко О. Інтерактивне навчання молодших школярів як засіб формування наскрізного вміння співпрацювати в команді // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – 2023. – Вип. XIX. – С. 193–199. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. URL: https://pedahohika.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/zbirnykstud_prats_23_nemoi.pdf
7. Лесіна Т. М. Розвиток соціальних умінь і навичок у дошкільників в системі сучасної парадигми передшкільної освіти // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського. – 2017. – №4(117). – С. 45–50. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=Nvidgu_2017_36_32
8. Миськова Н. М. Використання інтерактивних вправ у взаємодії з дошкільниками // Випуск 22. Т. 2. – 2020. – С. 162–165. URL: https://www.researchgate.net/publication/348662857_VIKORISTANNA_INTERAKTIVNIH_VPRUV_U_VZAEEMODII_Z_DOŠKILNIKAMI_USE_OF_INTERACTIVE_EXERCISES_IN_INTERACTION_WITH_PRE-SCHOOLERS
9. Огієнко Д. П. Використання інтерактивних технологій навчання в курсі «Дизайн і технології» в початковій школі // Вісник. Серія: Педагогічні науки. – 2020. – №11 (167). – С. 60–64. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/211/229/290>
10. Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника : навчально-методичний посібник / С. Васильєва, Н. Гавриш, В. Луценко, В. Маршицька, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг.ред. Н. Гавриш. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 252 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/711896/1/2_%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%20%D0%B8%20%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BC.pdf
11. Толкунова І. В., Гринь О. Р., Смоляр І. І., Голець О. В. Психологія здоров'я людини / за ред. І. В. Толкунової. – Київ, 2018. – С. 155. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/22315/1/%d0%a2%d0%be%d0%bb%d0%ba%d1%83%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0_%d0%9f%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%8f%20%d0%b7%d0%b4%d0%be%d1%80%d0%be%d0%b2%27%d1%8f.pdf
12. Уляшкевич Т. Методичні засади формування соціальної компетентності молодших школярів // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – 2023. – Вип. XIX. – С. 362. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. URL: https://pedahohika.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/zbirnykstud_prats_23_nemoi.pdf
13. Черепаня Н. І., Русин Н. М. Інтерактивні форми роботи з батьками вихованців в умовах сучасного ЗДО // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». – 2020. – №1 (11). – С. 169–172. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1375480.pdf>